

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jiřího Pally a soudců Mgr. Aleše Roztočila a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **JUDr. F. K.**, zast. Mgr. Petrou Raškovou, advokátkou, se sídlem Breitfeldova 704/1, Praha 8, proti žalovanému: **Krajský úřad Královéhradeckého kraje**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové, za účasti osoby zúčastněné na řízení: Ředitelství silnic a dálnic ČR, státní příspěvková organizace, se sídlem Na Pankráci 546/56, Praha 4, zast. Mgr. Jiřím Sitou, advokátem, se sídlem Rybná 14, Praha 1, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 10. 2021, č. j. KUKHK-34752/DS/2021-2 (Ma), v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 14. 12. 2021, č. j. 30 A 91/2021 - 109,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků ani osoba zúčastněná na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Shrnutí předcházejícího řízení

[1] Městský úřad Jaromeř rozhodnutím č. 103/2021 ze dne 30. 7. 2021, sp. zn. VÝST-3885/2016-W-86, č. j. PDMUJA 30905/2021, podle § 24 odst. 2 a 3 písm. a) bodu 3 zákona č. 184/2006 Sb., o odnětí nebo omezení vlastnického práva k pozemku nebo ke stavbě (zákon o vyvlastnění), ve znění účinném do 31. 12. 2020 (dále jen „zákon o vyvlastnění“), rozhodl, že vlastnické právo žalobce k pozemku pozemková parcela X v katastrálním území H., [kód:X], obci H. [kód: X], okresu N. [X], ve výměře 1161 m², evidovaného v druhu pozemku orná půda, zapsaného na listu vlastnictví X u Katastrálního úřadu pro K. k., Katastrálního pracoviště N., se odnímá a přechází na Českou republiku s tím, že příslušnou k hospodaření s touto nemovitostí je osoba zúčastněná na řízení. Dále vyvlastňovací úřad prvního stupně ve vztahu k ustanovení § 3c zákona č. 416/2009 Sb., o urychlení výstavby dopravní, vodní a energetické infrastruktury, ve znění účinném do 31. 12. 2017 (dále jen „liniový zákon“), podle § 24 odst. 3 písm. c) zákona o vyvlastnění určil, že s užíváním předmětu vyvlastnění k účelu, pro který se vyvlastňuje, musí být vyvlastnitelem započato nejpozději do 48 měsíců

od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí, přičemž za účel vyvlastnění se považuje provádění veřejně prospěšné stavby „Dálnice D11, stavba 1107 Smiřice - Jaroměř“, o jejímž umístění bylo rozhodnuto na podkladě územního rozhodnutí stavebního úřadu č. 41/05 ze dne 15. 12. 2005, č. j. Výst.3510/41/05-Kt, které nabylo právní moci dne 26. 1. 2006, a na podkladě pravomocného stavebního povolení. Současně vyvlastňovací úřad prvního stupně ve vztahu k ustanovením § 10 odst. 1 písm. a) a odst. 3 až 5 zákona o vyvlastnění, podle § 24 odst. 4 písm. a) téhož zákona stanovil výši náhrady pro žalobce v celkové výši 30.190 Kč a vyvlastniteli uložil, aby nejdéle ve lhůtě 60 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto rozhodnutí vyvlastňovanému náhradu ve stanovené výši zaplatil jednorázově v penězích.

[2] Žalovaný rozhodnutím ze dne 12. 10. 2021, č. j. KUKHK-34752/DS/2021-2 (Ma), podle § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění účinném ke dni 14. 6. 2016 (dále jen „správní řád“), odvolání žalobce zamítl a uvedené rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu prvního stupně potvrdil.

[3] Krajský soud v Hradci Králové rozsudkem ze dne 14. 12. 2021, č. j. 30 A 91/2021 - 109, žalobu proti tomuto rozhodnutí žalovaného o odvolání zamítl.

[4] V odůvodnění rozsudku krajský soud nepřisvědčil žalobní námitce o nicotnosti rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů obou stupňů kvůli chybnému označení listu vlastnictví, na němž je v katastru nemovitostí veden vyvlastňovaný pozemek. K této chybě došlo v důsledku procesního vývoje vyvlastňovacího řízení, neboť vyvlastňovaný pozemek byl zapsán na listu vlastnictví X ke dni podání žádosti i v době vydání původního rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu prvního stupně ze dne 2. 12. 2019, č. 164/2019. V důsledku jeho zrušení rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, a opětovného nabytí vlastnického práva žalobcem, pak katastrální úřad přidělil předmětnému pozemku nový list vlastnictví, což vyvlastňovací úřady ve svých rozhodnutích nezohlednily. Tato vada však není natolik závažná, že by jejím důsledkem byla právní neexistence příslušných správních aktů či jejich nezákonnost. Číslo listu vlastnictví totiž není závazným údajem pro katastr nemovitostí, který by bylo zapotřebí správně uvádět při právním jednání a úkonech činěných ve vztahu ke katastru nemovitostí. Navíc z rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů plyne, že předmětný pozemek je správně identifikován parcelním číslem, označením katastrálního území, obce i okresu, uvedením výměry i druhu pozemku a identifikací vlastníka, jemuž se odnímá vlastnické právo. Dále není zcela zřejmé, jakým způsobem by žalobcem tvrzená následná nemožnost zápisu vyvlastnění mohla zasáhnout do jeho práv.

[5] Krajský soud nepovažoval za důvodný ani žalobní bod o podjatosti vyvlastňovacích úřadů a pověřených úředních osob a v tomto směru učinil závěr o nepotřebnosti provádění dokazování. Žalobcova tvrzení se totiž fakticky míjí s podstatou systémové podjatosti definované ve správním řádu a judikatuře správních soudů. Ze smluv či dalších jednání, jež jsou v rámci jiných vyvlastňovacích řízení a výkupů pozemků iniciována či řešena žalovaným jako územním samosprávným celkem odlišným od České republiky, nelze ve vztahu k jednání za ni vystupující osobou zúčastněnou na řízení činit jakékoliv závěry ohledně údajné diskriminace či podjatosti, pokud se jedná o nabídku za odkup pozemků či jejich oceňování. Jinými slovy v dané věci jako vyvlastňovací úřady vystupují orgány jiných subjektů pověřených výkonem státní správy, a nejde tak o orgány České republiky. Důvod podjatosti vyvlastňovacího úřadu prvního stupně nelze spatřovat ani v tom, že nařídil ústní jednání v době, kdy ještě nebylo pravomocně rozhodnuto Vrchním soudem v Praze o tom, zda žalobcem uplatněný nárok na vydání bezdůvodného obohacení za neoprávněné užívání pozemku v souvislosti s geologickým průzkumem pro stavbu dálnice D11 je součástí vyvlastňovacího řízení a má o něm být rozhodnuto. Uvedená skutečnost totiž nezasahovala do veřejných subjektivních práv žalobce, neboť v tomto směru docházelo

pokračování

jen k rozhodnutí o charakteru jím uplatněného nároku a o tom, kdo jej má posuzovat. Zaslání rozhodnutí týkajícího se v řadě aspektů totožné problematiky a vydaného v navazující věci bez vyžádání podřízenému správnímu orgánu, k němuž přistoupil Mgr. Bc. D. M. vůči R. W., nemůže zakládat podjatost těchto úředních osob ve smyslu § 14 odst. 5 správního řádu. S ohledem na složitost řešeného záměru (výstavba úseku dálnice D11) je totiž pochopitelná intenzivní spolupráce Královéhradeckého kraje, žalovaného, Ministerstva dopravy, Policie České republiky, obce, osoby zúčastněné na řízení a dalších subjektů. Rovněž je nutností, aby jednotlivé orgány sdílely úkony, které v této souvislosti vydávají, aby byla zachována provázanost příslušných procesů a dílčích kroků. V tomto ohledu přitom nelze aplikovat žalobcem uváděná rozhodnutí týkající se důvodů podjatosti soudců na postavení zaměstnanců územních samosprávních celků, kteří nedisponují atributy nezávislosti.

[6] Dále se krajský soud neztotožnil s žalobní námitkou o věcné nepříslušnosti odvolacího správního orgánu. Orgánem pověřeným zákonem k vedení vyvlastňovacího řízení je totiž v dané věci úřad obce s rozšířenou působností a krajský úřad, jehož vnitřní organizace a členění není z hlediska pravomoci, příslušnosti a působnosti rozhodující.

[7] Krajský soud nepřisvědčil ani žalobnímu bodu o neúplnosti rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů. Výrok o odměně advokátky žalobce v nich nemohl být obsažen, neboť se podle § 79 odst. 3 správního řádu jedná o náklad účastníka řízení, který si nese sám, přičemž v dané věci není možné aplikovat § 141 odst. 11 téhož zákona, neboť se nejedná o sporné řízení, jak vyplývá z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2017, č. j. 7 As 335/2016. Podle závěru obou správních orgánů nárok na úhradu znalečného žalobci nevznikl, neboť jím předložený znalecký posudek nebyl vyhotoven podle pravidel stanovených v § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění. I kdyby však tento znalecký posudek byl řádně uplatněn a o náhradě za něj by nebylo rozhodnuto, nejednalo by se o vadu, která by byla důvodem pro zrušení žalobou napadeného rozhodnutí ve správním soudnictví. Stanovení náhrady za vypracování znaleckého posudku totiž představuje akcesorický výrok k výroku o náhradě za vyvlastnění, jež projednávají civilní soudy. Požadavek na zřízení sjezdu/vjezdu na zbytkové pozemky pak nepředstavuje formu majetkové úhrady za vyvlastnění, přičemž žalobce ve smyslu § 4 odst. 3 zákona o vyvlastnění nepožádal o rozšíření vyvlastnění o tyto jeho další nemovitosti, ačkoliv si této možnosti byl vědom. Navíc o zřízení přístupu na své pozemky může žalobce požádat v územním řízení, ve kterém se bude řešit otázka umístění konkrétního záměru.

[8] Žalobní námitkou o nedostatku aktivní legitimace osoby zúčastněné na řízení k podání žádosti o vyvlastnění pro střet zájmů se již zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, v němž byl učiněn závěr, že tato osoba v řízení o vyvlastnění nevystupuje jako organizační složka státu, nýbrž jako státní příspěvková organizace jednající svým jménem, ovšem na účet státu. K témuž závěru dospěl krajský soud i v tomto žalobním řízení, na čemž podle něho nemohlo nic změnit ani poněkud zmatečné tvrzení o střetu zájmů mezi osobou zúčastněnou na řízení a Českou republikou kvůli údajnému rozporu příslušné právní úpravy s mezinárodními smlouvami. Stát totiž splnil své mezinárodní závazky právě tím, že přijal daný právní předpis.

[9] Krajský soud se rovněž neztotožnil s žalobní námitkou o nesplnění podmínek pro zahájení vyvlastňovacího řízení. Vyvlastňovací úřad prvního stupně totiž nemohl přihlížet k dřívějšímu jednání o dobrovolném odkupu předmětného pozemku, které bylo zahájeno v letech 2009 až 2010, neboť soukromoprávní jednání osoby zúčastněné na řízení a žalobce bylo provedeno znovu za aktuální právní úpravy podstatné pro rozhodování o vyvlastnění v rámci nyní vedeného vyvlastňovacího řízení. Osoba zúčastněná na řízení tak nemohla použít znalecké posudky,

kteře by určovaly cenu pozemku za dřívě platných a neaktuálních zákonných pravidel neodpovídajících požadavkům liniového zákona. Jednání s žalobcem o vyvlastnění předmětného pozemku pak bylo po zastavení předchozího řízení pro zpětvzetí žádosti zahájeno během roku 2015 zasláním návrhu na uzavření dohody s navrhovanou kupní cenou ve výši 297.280 Kč, která byla oproti znaleckému posudku navýšena šestnáctkrát. Předmětem přezkumu řádného průběhu kontraktačního procesu ve správním soudnictví je přitom znalecký posudek Ing. Alexandra Mikuláše, který byl zpracován k žádosti osoby zúčastněné na řízení podle § 3b odst. 2 liniového zákona. Tento znalec splňoval všechny předpoklady stanovené zákonem pro výkon znalecké činnosti, znalecký posudek zpracoval podle pokynů zadavatele, uvedl v něm, z jakých podkladů vycházel a obvyklou cenu předmětného pozemku ocenil ve výši 18.580 Kč, která s ohledem na vývoj cen přibližně odpovídá částce 30.190 Kč, již jako obvyklou cenu pozemku stanovil znalec Ing. Stanislav Čermák ve svém posudku vypracovaném ve vyvlastňovacím řízení. Chybějící znalecká doložka představuje pouhou formální vadu znaleckého posudku vypracovaného podle § 3b odst. 2 liniového zákona. Proto tvrzení žalobce o neodbornosti, podjatosti a ekonomické závislosti znalce Ing. Mikuláše na osobě zúčastněné na řízení, jakož i o nedostacích jeho posudku, není důvodné. S v něm provedeným stanovením ceny předmětného pozemku žalobce nebyl spokojený a požadoval jeho ocenění jako stavebního (nikoli zemědělského) pozemku, nicméně z pohledu ochrany jeho veřejných subjektivních práv je rozhodné jen to, že kontraktační proces proběhl řádně a že na základě znaleckého posudku Ing. Mikuláše mu byla nabídnuta kupní cena, již neakceptoval. Navíc, i pokud by kontraktační proces neproběhl řádně, nemohlo to mít žádný vliv na zákonnost rozhodnutí o vyvlastnění. Problematikou zákonnosti, správnosti a adekvátnosti náhrady za vyvlastnění stanovené v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu prvního stupně se pak nebylo možné v řízení před správními soudy zabývat, neboť tu mají řešit civilní soudy v řízení podle části páté občanského soudního řádu.

[10] Rovněž tak krajský soud nepřisvědčil žalobní námitce, podle níž vyvlastňovací úřady obou stupňů nedostály závaznému právnímu názoru vyslovenému v předchozím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66. V něm byl žalovaný zavázán k posouzení, zda byly v případě pozemku žalobce naplněny všechny podmínky pro vyvlastnění, zejména podmínka nezbytnosti vyvlastnění jako projev jeho subsidiární povahy. Přitom měl zohlednit mimo jiné existenci smluv uzavřených mezi osobou zúčastněnou na řízení a společností PRAGOPROJEKT, a.s., které připouští variantní řešení předmětné stavby tak, že by nemusela zasahovat na žalobcův pozemek. Předmětem první smlouvy ze dne 17. 5. 2018 bylo zpracování podkladů pro koordinaci stavby „D11 1107 Smiřice - Jaroměř“ se stavbou „Silnice I/33 Jaroměř, obchvat“. Podle druhé smlouvy ze dne 17. 10. 2019 mělo dojít mimo jiné k vypracování tří variant silničního a odvodňovacího řešení a jejich posouzení z hlediska časové náročnosti na inženýrskou činnost, výše stavebních nákladů a požadavků na zábory pozemků.

[11] Uvedené smlouvy si vyvlastňovací úřad prvního stupně podle krajského soudu vyžádal a velmi důkladně je hodnotil. Dospěl přitom k závěru, že cílem smlouvy č. 02PB-000089 ze dne 17. 5. 2018 a s ní souvisejících příloh není jakákoli změna (neprojektování) okružní křižovatky a zcela v intencích územního rozhodnutí č. 42/05 zde nedošlo k jakémukoli pokusu o vymístění stavby D11 1107 z vyvlastňovaného pozemku žalobce a ani to nemělo být cílem smlouvy. Jednalo se fakticky pouze o koordinaci záměru stavby dálnice D11 a navazující stavby „Silnice I/33 Jaroměř, obchvat“. Smlouva č. 02PB-000283 ze dne 17. 10. 2019 a související výstup, který je jejím výsledkem, se týkala prověření tří variant napojení stavby D11 1107 na stávající silnici I/37 mezi obcemi Hořenice a Heřmanice z důvodu dlouhotrvajícího procesu majetkoprávního vypořádání nyní vyvlastňovaného pozemku a postupu výstavby dálnice D11 1107. Výstupem na základě této smlouvy byla technická studie č. zak. 19-327-4 z února 2020, která prověřila tři varianty napojení stavby D11 1107 na silnici I/37. V případě variant I.

pokračování

a II. se jedná pouze o řešení dočasná, která by v dlouhodobém horizontu nebyla použitelná z hlediska komfortu dopravy, její plynulosti, bezpečnosti, kapacity či již samotného faktu, že tato řešení nemají návaznost na související stavbu „Silnice I/33 Jaroměř, obchvat“, která je se stavbou dálnice D11 koordinována. Uvedené varianty navíc neodpovídají normám ČSN 73 6101 a ČSN 73 6102. Varianta III. pak jako jediná prověřila možnost definitivního řešení napojení SO 130 (Přeložka silnice I/33) na silnici I/37 pomocí výstavby SO 112 (okružní křižovatka přeložky I/33 a I/37) v odsunutě poloze od stávající silnice I/37 tak, aby nebyl vyvlastňovaný pozemek stavbou dálnice D11 1107 dotčen. Z předložených pokladů však vyplynulo, že by se jednalo o řešení, které by oproti dosavadnímu stavu bylo nejen finančně náročnější, ale současně by si vyžádalo větší trvalý zábor zemědělských pozemků i větší zásah do krajiny, a to v důsledku toho, že by se stavba nerealizovala v ose dosavadní silnice I/37. Takovou stavbou by bylo nově dotčeno nemalé množství dalších vlastníků odlišných od žalobce a zároveň by došlo k oddálení realizace významné stavby. Přitom všem by byl pozemek žalobce dále minimálně dotčen navazující stavbou „Silnice I/33 Jaroměř, obchvat“, jejíž změna by v důsledku změny projektovaného řešení dálnice D11 musela být též projednána. V neposlední řadě by se snížil komfort nájezdu na okružní křižovatku ze silnice I/37 v obou směrech.

[12] Vyvlastňovací úřad prvního stupně se vyjádřil také k žalobci tvrzenému dalšímu variantnímu řešení, jež mělo plynout z prohlášení tehdejšího ministra dopravy z ledna 2018, podle něhož pozemek žalobce nebude potřeba. Existence této varianty však podle krajského soudu kromě žalobcova tvrzení nemá žádnou další oporu a vyvlastňovací úřady postupovaly správně, pokud v tomto směru odmítly provést výsledek tehdejšího ministra, neboť by to znamenalo jen další prodlužování řízení. Uvedené prohlášení totiž jen reagovalo na situaci vzniklou v důsledku podávání námitek systémové podjatosti žalobcem, které pozastavily vyvlastňovací řízení od jara 2018 do podzimu 2019. S ohledem na dlouhodobý vývoj vyvlastnění pozemku žalobce se uvažovalo, jakým způsobem situaci řešit tak, aby došlo k realizaci předmětného záměru bez průtahů a způsobem, který nesníží komfort stavby. V této souvislosti se tehdejší ministr mohl v rámci politické proklamace vyjádřit v tom smyslu, že pozemek žalobce nebude s ohledem na dosavadní vývoj věci potřeba, neboť realizace stavby povede jinudy. Na to ostatně navazují výše specifikované smlouvy, které zpracovávají variantní řešení pro realizaci daného záměru. Navíc žalobce započal hovořit o existenci dalšího variantního řešení až po předchozím rozsudku Nejvyššího správního soudu, i když se má jednat o alternativu dřívější, kterou v předchozím řízení o žalobě ani v kasační stížnosti neuplatnil, což působí spíše jako zneužití práva. Každopádně však ze shora uvedených smluv je zřejmé, že existence další možné varianty je vyloučena.

[13] Krajský soud tedy dospěl k závěru, že za daných skutkových okolností vyvlastňovací úřady dostaly své povinnosti prokázat zákonné podmínky pro vyvlastnění pozemku žalobce, jakož i požadavků, které na ně byly v tomto směru kladeny v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66. Za účelem kompletního vypořádání uvedeného žalobního bodu krajský soud považoval za nutné posoudit žalobcovo tvrzení, že vydáním rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 8. 2021, č. j. KUKHK-23962/DS/2021-8(II), o změně stavby D11 1107 před jejím dokončením došlo vlastně k potvrzení toho, že předmětný pozemek nebyl pro danou stavbu potřebný. Z výrokové části tohoto rozhodnutí však vyplývá, že se jedná o dočasné a provizorní řešení vzhledem k probíhajícímu majetkoprávnímu řešení vyvlastňovaného pozemku, přičemž lhůta k odstranění dočasných konstrukcí byla stanovena do 6 měsíců od doby získání vlastnických práv stavebníka k pozemku a stavba následně měla být dokončena podle stavebního povolení žalovaného ze dne 6. 5. 2019, č. j. KUKHK-4834/DS/2019-13(II).

[14] Krajský soud neshledal důvodným ani žalobní bod, podle něhož se vyvlastňovací úřady řádně nezabývaly námitkou, že osoba zúčastněná na řízení některé pozemky nevyvlastňuje pro stavbu silnic a dálnic, ale za skrytým účelem, neboť všechny pozemky jsou okamžitě po jejich vyvlastnění již po celou řadu let zatěžovány nezákonně vedenou exekucí. Touto velmi obecnou námitkou žalobce se však vyvlastňovací úřady zabývaly, což vyplývá například z odstavců 25 a 26 prvoinstančního rozhodnutí. S ní se argumentačně vypořádal i krajský soud v souvislosti s rozhodnutím o nepřiznání odkladného účinku v jiných věcech, v nichž uvedl, že neshledává nebezpečí exekučního zatížení vyvlastňovacích pozemků.

[15] Závěrem se krajský soud zabýval návrhem žalobce na přerušení řízení a předložení věci Ústavnímu soudu s návrhem na zrušení právní úpravy, která stanoví dvojkolejnost soudního přezkumu rozhodnutí o vyvlastnění, když výrok o vyvlastnění přezkoumávají správní soudy a výrok o náhradě za vyvlastnění civilní soudy. Poukázal přitom na skutečnost, že obdobný návrh již byl vznesen v předchozím řízení o kasační stížnosti, přičemž v této souvislosti odkázal na závěry vyslovené v odstavcích 21 až 24 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66.

II. Obsah kasační stížnosti a dalších podání účastníků řízení

[16] Proti tomuto rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včasnou blanketní kasační stížnost.

[17] V jejím doplnění učiněném v měsíční lhůtě stanovené ve výzvě soudu namítl nicotnost vyvlastňovacího rozhodnutí prvního stupně, neboť pozemek zapsaný na listu vlastnictví X nevlastní. V této souvislosti poukázal na rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 61/99, podle něhož předmět vyvlastnění musí být přesně specifikován ve výroku rozhodnutí a objektivně určitý, tedy jasný všem, nikoli jen účastníkům právního vztahu. V tomto judikátu Nejvyšší soud vysvětlil, že některé údaje specifikující nemovitost sice výrok zahrnovat nemusí, avšak pokud je obsahuje, musí odpovídat skutečnému stavu věci. Krajský soud se přitom v napadeném rozsudku zabýval nicotností a vadami rozhodnutí spíše z hlediska obecného, konstatoval judikaturu a literaturu se k této problematice vztahující, avšak naprosto pominul rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 61/99, ačkoliv na něho bylo v žalobě poukázáno. V dané věci tak prvoinstanční rozhodnutí obsahuje chybu v označení listu vlastnictví, přičemž výrok žádného dalšího správního rozhodnutí ji nenapravit. Správní soud přitom opravit rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů nesmí, a to ani v důvodech svého rozhodnutí, jak nepřipustně krajský soud učinil.

[18] Dále stěžovatel namítl nedostatky řízení před krajským soudem a nesprávnost i neúplnost jeho závěrů při vypořádání žalobní námitky o systémové podjatosti a konkrétní podjatosti jednotlivých pracovníků obou vyvlastňovacích úřadů.

[19] Krajský soud totiž řádně nezhodnotil argumentaci o systému dvojích cen při vyvlastňování soukromých osob pro účely staveb silnic a dálnic ve Východočeském kraji (některým vlastníkům se vyplácí tržní hodnota pozemků a ostatním jen třetina až polovina jejich skutečné tržní hodnoty) a o spolupráci mezi osobou zúčastněnou na řízení, oběma vyvlastňovacími úřady a třetími osobami, přičemž k těmto tvrzením neprovedl žádné dokazování. Dále konstatoval, že systém dvojích cen je v pořádku, neboť Česká republika a Královéhradecký kraj jsou jinými subjekty, hospodaří s odlišnými prostředky a vyvlastňovací úřady vystupují jako státní orgány. Tyto závěry krajského soudu jsou však nezákonné a protiústavní, neboť systém dvojích cen za vyvlastnění téhož majetku, ve stejném čase a lokalitě odporuje principu rovnosti zakotvenému v čl. 1 Listiny základních práv a svobod, který je pro ochranu vlastnictví speciálně vyjádřen

pokračování

v jejím čl. 11 odst. 1, podle něhož vlastnické práv všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu. V majetkoprávních vztazích vznikajících v důsledku dohody o vykupování pozemků určených pro silnice I. a II. třídy uzavřené mezi osobou zúčastněnou na řízení a Královéhradeckým krajem jednají tytéž osoby, které jsou současně úředníky státu. Právě pro dvojjedinou roli týchž osob se nelze dovolávat skutečnosti, že v určitých situacích jednají jako úředníci státu a v jiných jako zaměstnanci Královéhradeckého kraje. V tomto ohledu stěžovatel poukázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 202/2014 - 66, a uvedl, že jím tvrzená a prokázaná dohoda Královéhradeckého kraje s osobou zúčastněnou na řízení i přizvanými třetími osobami zakládá důvod systémové podjatosti žalovaného.

[20] Navíc se krajský soud vůbec nevyjádřil k tvrzení, že on sám v souběžně vedené věci sp. zn. 30 A 42/2021 potvrdil, že osoba zúčastněná na řízení prostřednictvím intervence pracovníka obchodní společnosti Valbek, s.r.o. pana P. K. nezákonně ovlivnila termín nařízení jednání vyvlastňovacího úřadu tak, aby vyhovoval jejím zájmům. Rovněž krajský soud chybně posoudil tvrzení a k němu nabídnuté důkazy o nerovném procesním přístupu vyvlastňovacích úřadů při projednání věci. Ani v době nařízeného jednání totiž nebylo vyvlastňovacímu orgánu jasné, jak bude rozhodnuto Vrchním soudem v Praze o věcné příslušnosti k části nároku, který stěžovatel ve vyvlastňovacím řízení uplatnil. Krajský soud taktéž dezinterpretoval námitku ovlivnění úředníka vyvlastňovacího úřadu prvního stupně R. W. a v tomto ohledu se nevypořádal ani s namítanou judikaturou. Zaslal-li totiž úředník žalovaného Mgr. Bc. D. M. z vlastní iniciativy úředníku podřízeného vyvlastňovacího úřadu dopis s návodem, jak v dané věci rozhodnout, přičemž ten tak učinil a Mgr. Bc. M. jeho rozhodnutí následně potvrdil, nemohou tato jejich rozhodnutí obstát. Požadavky kladené na úřední osoby rozhodující o vyvlastnění přitom nemohou být jiné než u soudců, a proto lze vycházet z příslušných soudních rozhodnutí týkajících se důvodů podjatosti soudců. Uvedené skutečnosti tedy zakládají důvodné pochybnosti o nepodjatosti úředních osob vyvlastňovacích úřadů ve smyslu § 14 správního řádu.

[21] Stěžovatel doplnil námitku systémové podjatosti vyvlastňovacích úřadů o skutečnosti zjištěné po podání žaloby. Z dopisu bývalého ministra dopravy, v němž se výslovně prezentuje i jako zástupce osoby zúčastněné na řízení, je totiž zřejmé ovlivňování vyvlastňovacích úřadů v obvodu Královéhradeckého kraje tak, aby nebyly respektovány příslušné nálezy Ústavního soudu. Dále je namístě uvést, že ačkoliv se bývalý ministr dopravy ve svém dopise staví na obranu liniového zákona jako nepřekročitelné hranice při stanovení náhrad za vyvlastnění (i proti dikci Ústavy České republiky), sám jej jako exministr průmyslu a obchodu přinejmenším obcházel. Z procesu uzavírání smluv je totiž zřejmé, že jen menší část prostředků na kupní ceny pozemků byla hrazena Královéhradeckým krajem a větší část z dotace poskytnuté Ministerstvem průmyslu a obchodu, jak vyplývá ze tří usnesení Zastupitelstva Královéhradeckého kraje. Podobně byly státem dotovány i další tržní kupní ceny, a to jen některým majitelům půdy podle neznámého klíče, což je v rozporu s čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod.

[22] Podle další stížnostní námitky bylo rozhodnutí o odvolání vydáno neoprávněnou osobou, neboť jej podepsal úředník začleněný do věcně nepřislušného odboru dopravy a silničního hospodářství žalovaného, a nikoliv úředník odboru stavebního, který by vykonával funkci stavebního a vyvlastňovacího úřadu. Nelze se přitom ztotožnit s názorem krajského soudu, podle něhož orgánem pověřeným k vyvlastnění je krajský úřad jako celek a jeho vnitřní organizace a členění není rozhodující. V takovém případě by totiž mohl vydat vyvlastňovací rozhodnutí jakýkoliv úředník krajského úřadu. Takto širokou autonomií však tento správní orgán nemá, což je zřejmé i z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66. Zbývá doplnit, že v organizační struktuře žalovaného odbor stavební

se stavebním úřadem i vyvlastňovacím úřadem ke dni zahájení vyvlastňovacího řízení existoval a dosud existuje, avšak vyvlastňovací agenda byla převedena organizačním opatřením do odboru dopravy a silničního hospodářství.

[23] Stěžovatel namítl též procesní nedostatek spočívající v absenci rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů o celém předmětu řízení, neboť nebylo rozhodnuto o dalších náhradách za vyvlastnění, a to konkrétně za znalecký posudek, zastoupení advokátkou a zrušený přístup z veřejné komunikace ke zbytkovým pozemkům. Odkaz krajského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 5. 2017, č. j. 7 As 335/2016 - 52, byl užit nepřipadně, neboť toto rozhodnutí bylo vydáno za situace, kdy došlo k zastavení vyvlastňovacího řízení. Naproti tomu v dané věci k vyvlastnění došlo, a proto nároky vyvlastňovaného na náhradu vyplývají přímo z čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, aniž by bylo nezbytně nutné toto právo konstituovat předpisem nižší právní síly. Také z rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva (č. 24638/94 ve věci *Carbonara a Ventura* proti Itálii, bod 67, č. 61582/00 ve věci *Biozokat A.E. proti Řecku*, bod 29, č. 22432/03 ve věci *Chinnici proti Itálii* a č. 19639 ve věci *Aka proti Turecku*) vyplývá, že vnitrostátní právní úprava, která nestanoví bez dalšího odškodnění za vyvlastnění a ukládá dotčeným jednotlivcům povinnost domáhat se svých práv v dalších řízeních, nespňuje požadavky stanovené v čl. 1 Protokolu č. 1 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. K obdobnému závěru dospěl i Soudní dvůr Evropské unie ve věci C-235/17, *Komise proti Maďarsku*, bod 127 až 129. Uvedené soudy tak jednoznačně upřednostňují uplatnění všech s vyvlastněním souvisejících nároků v jednom řízení, což ve svém důsledku znamená, že o nich má rozhodnout již vyvlastňovací úřad. Jakákoliv absence navrhovaných výroků je tak vadou způsobující nepřipustné oddalování rozhodnutí o náhradách pro osoby, které přišly o svůj majetek ve veřejném zájmu. Náhradou za vyvlastnění přitom není možnost požádat o rozšíření vyvlastnění, čímž krajský soud nepřipadně argumentoval.

[24] Dále stěžovatel namítl nedostatek aktivní legitimace osoby zúčastněné na řízení k podání žádosti o vyvlastnění. Tuto námitku přitom krajský soud nepřesně interpretoval a uvedl, že již byla zodpovězena v jiném kasacním rozhodnutí. Předmětný střet zájmů mezi Českou republikou jako právnickou osobou, která je zastupována, a osobou zúčastněnou na řízení je dán rozporem mezi tím, k čemu se stát v mezinárodní smlouvě zavázal, a tím, co ve skutečnosti zástupce činí. Jinak řečeno stát se zavázal dodržovat mezinárodní právo upravující podmínky pro vyvlastnění a stanovení náhrady za něho, avšak osoba zúčastněná na řízení jako jeho zástupce tyto závazky úmyslně a výslovně popírá a vyvlastňuje podle svých výkladových norem, jež se s mezinárodními závazky zcela míjejí. Především však před zahájením vyvlastňovacího řízení zavázala znalce k ocenění vyvlastňovaného pozemku tak, aby jeho výsledná cena byla podhodnocená, a nikoliv tržní, jak odpovídá judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, Ústavního soudu a Nejvyššího správního soudu ve vztahu k náhradě za vyvlastnění pro potřeby silnic a dálnic.

[25] Rovněž tak stěžovatel namítl nesplnění podmínek pro zahájení vyvlastňovacího řízení. Znalecký posudek Ing. Alexandra Mikuláše, který měl být podkladem pro stanovení ceny předmětného pozemku při jeho dobrovolném odkupu, totiž nespĺňoval zákonné náležitosti, a proto jej nebylo možné použít pro vedení následného řízení. Uvedená osoba totiž nemohla znaleckou činnost vykonávat, neboť v rozhodné době měla jen středoškolské vzdělání, byla vyloučena pro střet zájmů a porušení principu nestrannosti kvůli jejímu postavení státního úředníka, pro její ekonomickou závislost na osobě zúčastněné na řízení i pro její prokázané ovlivnění metodickými pokyny ze strany osoby zúčastněné na řízení a při zpracování posudku nepostupovala v souladu se svým znaleckým slibem. Ke všem těmto námitkám vůči posudku Ing. Mikuláše nabídl důkazy, které však krajský soud neprovedl, ačkoli tak byl povinen učinit podle rozsudku Nejvyššího správního soudu vydaného v obdobné věci sp. zn. 10 As 365/2021.

pokračování

K výhradám vůči tomuto posudku se pak odmítl vyjádřit s tím, že to přísluší civilnímu soudu v řízení podle části páté občanského soudního řádu, ačkoliv takový závěr by byl přiléhavý jen v situaci, kdyby byl předložen znalecký posudek, který by mohl obstát jako důkaz, což se z uvedených důvodů nestalo. Krajský soud dále neodstranil dříve specifikované vady posudku spočívající v absenci znalecké doložky, a to výsledkem Ing. Mikuláše. Osoba zúčastněná na řízení a vyvlastňovaný byli ve fázi předcházející samotnému řízení o vyvlastnění v rovném postavení. Za této situace není možné ani přijmout argumentaci krajského soudu, že dohoda z roku 2009, jež předcházela prvnímu vyvlastňovacímu řízení k témuž pozemku a podle níž měl být vlastníku dodán znalecký posudek na tržní cenu pozemku, neměla pro dané řízení žádné právní účinky. Uvedený závazek trval, nebylo od něj odstoupeno a nepozbyl platnosti na základě zákona ani jiné právní skutečnosti, a proto bránil pozdějšímu předložení znaleckého posudku Ing. Mikuláše, který stanovil cenu pozemku podle netržních principů.

[26] Konečně stěžovatel namítl neprokázání potřeby vyvlastnění předmětného pozemku. Podle veřejných prohlášení bývalého ministra dopravy i ředitele osoby zúčastněné na řízení totiž nebylo jeho pozemku pro stavbu dálnice zapotřebí. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, žalovaného zavázal k tomuto tvrzení provést dokazování a jeho výsledky zhodnotit. Krajský soud věnoval této problematice značnou část odůvodnění svého rozsudku, avšak závěry kasačního rozhodnutí pominul a příslušná stavební (projektová) dokumentace nebyla předmětem dokazování, ačkoliv její opatření stěžovatel navrhl ve správním i soudním řízení. Další variantní řešení stavby pak nezačal zmiňovat až po zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu, jak nesprávně uvedl krajský soud. Již v první žalobě opakovaně navrhoval vyžádání tří výstupů ze smluv mezi osobou zúčastněnou na řízení a společností PRAGOPROJEKT a.s., avšak předloženy byly pouze dvě z nich, které nebyly projektovou dokumentací. S ohledem na znění dodatku ze dne 30. 11. 2016 ke třetí smlouvě ze dne 16. 5. 2016, podle kterého je prodloužen termín k doložení projektové dokumentace z důvodu nedodání podkladů ze strany osoby zúčastněné na řízení, se pak nabízí logická časová souslednost, tedy že právě o této projektové dokumentaci hovořil v lednu 2018 bývalý ministr dopravy ve veřejnoprávní televizi. Tím, že krajský soud neumožnil provedení jeho výslechu, znemožnil tuto skutečnost prokázat. Ve vztahu k zmínce krajského soudu o pouhém politickém projevu ministra pak lze odkázat na konstantní judikaturu Nejvyššího soudu, podle níž veřejný politický projev člena vlády učiněný v rámci jeho pravomoci je přičitatelný příslušnému ministerstvu, v jehož čele stojí. Obsah předmětného projevu bývalého ministra dopravy přitom nebyl nikterak rozporován a aproboval jej i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66. Dále i přes ujišťování ze strany osoby zúčastněné na řízení, že činí potřebné kroky k zastavení exekuce, zůstává skutečností, že stále jsou všechny jí získané pozemky pro stát zatěžovány exekucí nezákonně vedenou JUDr. Janou Fojtovou. Jestliže se tedy osoba zúčastněná na řízení brání předložení uvedené dokumentace a současně se staví laxně k nezákonně nařízeným exekucím, posiluje tento její postup podezření, že jedná se skrytým úmyslem získat pozemky nikoliv pro dálnici, ale u ní. I tato skutečnost svědčí o tom, že dosud nebyl prokázán důvod pro vyvlastnění předmětného pozemku ve smyslu čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod.

[27] Závěrem stěžovatel znovu podal návrh na přerušování řízení a předložení věci Ústavnímu soudu za účelem zrušení dvojkolejnosti rozhodování soudů o vyvlastnění a opětovného spojení obou částí řízení o vyvlastnění tak, aby probíhalo před civilními soudy podle části páté občanského soudního řádu.

[28] S ohledem na tyto skutečnosti stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu a rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů obou stupňů zrušil a pro jejich

systémovou podjatost jim uložil, aby věc předložily nadřízenému orgánu k příkázání věci jinému správnímu orgánu podle § 131 odst. 4 správního řádu.

[29] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že ji považuje jen za další ze série nepravdivých, manipulativních a obstrukčních tvrzení stěžovatele, které kontinuálně používá v řízeních před správními orgány i soudy několik let. Jelikož kasační stížnost nepřináší prakticky nic nového, odkázal žalovaný na své vyjádření k žalobě.

[30] Osoba zúčastněná na řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že vyvlastňovací řízení již bylo jednou přezkoumáno Nejvyšším správním soudem v rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, kterým sice bylo zrušeno předchozí rozhodnutí žalovaného, avšak jen z konkrétního důvodu, který byl následně předmětem dokazování v rámci pokračujícího vyvlastňovacího řízení a soudního přezkumu. Všechny námitky uvedené v kasační stížnosti tak byly již Nejvyšším správním soudem posouzeny a shledány nedůvodnými. Proto se k nim postačí vyjádřit jen v nezbytné míře. Stěžovatel opakovaně předkládá svou představu o údajné podjatosti a zcela odmítá akceptovat právní názor soudu i Ministerstva pro místní rozvoj vyjádřený v jeho novém rozhodnutí ze dne 14. 1. 2022, č. j. MMR-99494/2021-83, že se o žádnou systémovou či osobní podjatost nejedná.

[31] Ve vztahu k otázce nezbytnosti a subsidiarity vyvlastnění pozemku stěžovatele bylo podle osoby zúčastněné na řízení provedeno dokazování, na základě něhož vyvlastňovací úřady vyslovily obsáhle odůvodněný závěr, že je vyvlastnění důvodné a nezbytné, neboť trasu dálnice již bez jakýchkoli pochybností nelze vést jinudy, přičemž krajský soud se s ním ztotožnil. Stěžovatel přesto odmítá tyto skutečnosti akceptovat a tvrdí existenci utajených projekčních plánů, opakovaně se odvolává na vyjádření politiků v médiích, jimž přisuzuje stejnou závaznost jako správním rozhodnutím, a současně navrhuje, aby osoba zúčastněná na řízení doložila v podstatě cokoli, co by potvrdilo jeho teorii. Nicméně problém spočívá v tom, že se jedná o ničím nepodloženou stěžovatelovu fabulaci a jeho fikci o spiknutí a utajení, která zasahuje i do konspirativní námitky ohledně účelově vedené nezákonné exekuce, která má sloužit blíže neurčeným cílům a zájmům osoby zúčastněné na řízení.

[32] Dále osoba zúčastněná na řízení uvedla, že stěžovatel opět namítá nedostatek její aktivní procesní legitimace pro střet zájmů s Českou republikou a s tím související pochybnosti ohledně oceňování pozemků, kdy opět fabuluje s myšlenkou jakéhosi vyššího zájmu na stanovení ceny pozemků v neprospěch vyvlastněného. K postavení osoby zúčastněné na řízení lze znovu odkázat na rozsudek sp. zn. 5 As 52/2016, ve kterém se Nejvyšší správní soud podrobně vyjádřil k povaze vyvlastňovacího řízení a postavení účastníků v něm. Ve spojení s tímto rozhodnutím je celkem nesporné, že osoba zúčastněná na řízení nemůže být ve střetu zájmů ani není zástupcem České republiky, jak tvrdí stěžovatel, když toliko vykonává činnost, která jí byla uložena zřizovatelem.

[33] Podle osoby zúčastněné na řízení tak stěžovatel nepředkládá nic, čím by vyvrátil závěry krajského soudu, který respektoval závazný právní názor Nejvyššího správního soudu vyjádřený v rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, ohledně hodnocení nezbytnosti a subsidiarity vyvlastnění stěžovatelova pozemku. Celá kasační stížnost je tak v podstatě o tom, že stěžovatel chce prosadit svou představu náhrady za vyvlastnění, což již sám dříve uvedl. Z těchto důvodů osoba zúčastněná na řízení navrhla zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost.

[34] Stěžovatel v replice k tomuto vyjádření osoby zúčastněné na řízení uvedl, že podmínky pro vyvlastnění předmětného pozemku nebyly splněny a jeho potřebnost prozatím nebyla

pokračování

prokázána. Nebrojí přitom proti případnému využití svých pozemků pro potřeby dopravní infrastruktury, ovšem jen v případě, že bude náležitě doložena. V takové situaci je připraven své pozemky směnit za jiné nebo je státu prodat za podmínek definovaných judikaturou vysokých soudů. K jednotlivým tvrzením osoby zúčastněné na řízení stěžovatel uvedl, že adresná vyjádření představitelů státní moci mají povahu oficiálního stanoviska příslušného orgánu a tito činitelé jsou povinni zveřejňovat jen skutkově důsledně prověřené informace, jak vyplývá například z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 14. 2. 2022, sp. zn. 25 Cdo 231/2021, a z v něm uvedených dalších soudních rozhodnutí. Krajský soud tedy postupoval procesně nekorektním způsobem, když neprovedl navržený důkaz výsledkem bývalého ministra dopravy, a následně dovedl, že stěžovatel svá tvrzení neprokázal. Příslušné orgány, naposledy Ministerstvo pro místní rozvoj v rozhodnutí ze dne 14. 1. 2022, č. j. MMR-99494/2021-83, přistupují k namítané podjatosti úředníků vyvlastňovacích úřadů opačně než Ústavní soud, jehož závěry ve svých rozhodnutích vůbec nezmiňují, a proto se s nimi ani nevypořádají. K otázce posuzování nestrannosti správního orgánu se přitom vyjádřil Ústavní soud v nálezu ze dne 2. 4. 2013, sp. zn. Pl. ÚS 30/09, v němž s odkazem na svá dřívější rozhodnutí uvedl, že podmínky pro vyloučení soudce a úředníka správního orgánu se nijak zásadně neliší. Pokud tedy Nejvyšší správní soud v typově obdobném případě dovedl podjatost soudce, nebylo možné postupovat jinak ohledně správního řízení, v němž úředník nadřízeného orgánu svým aktivním přístupem ovlivnil rozhodování podřízeného orgánu. Při poskytování odpovídající náhrady za vyvlastnění stěžovatel pouze požaduje, aby nejenom vůči němu, nýbrž vůči každému byly respektovány závěry o adekvátní náhradě za vyvlastňované pozemky odpovídající jejich tržní ceně, a to v blízké časové souvislosti s pozbytím vlastnictví a s účinky vyvlastnění k rozhodnutí nezávislého soudu, nikoliv správního orgánu, jak bylo vyjádřeno v judikatuře Evropského soudu pro lidská práva, Ústavního soudu a Nejvyššího soudu.

[35] V dalších podáních stěžovatel odkázal na novou judikaturu Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva. Uvedl, že Ústavní soud v nálezu ze dne 22. 3. 2022, sp. zn. Pl. ÚS 39/18, se přihlásil ke své předchozí judikatuře ohledně náhrady ve výši tržní ceny vyvlastňovaného pozemku a vyjádřil se k náležitostem znaleckého posudku jako podmínky pro zahájení vyvlastňovacího řízení. Znalecká činnost se přitom předpokládá s vynaložením odborné péče, nezávisle a nestranně, a to se všemi druhy právní odpovědnosti, která s touto vysoce regulovanou činností souvisí. Dále Ústavní soud zdůraznil povinnost správních soudů poskytnout vyvlastňovanému soudní ochranu posouzením znaleckého posudku předkládaného k vyvlastňovacímu řízení. Krajský soud se tak v posuzované věci nemohl vyhnout své povinnosti přezkoumat postup vyvlastnítele v souvislosti s předloženým znaleckým posudkem ani odkázat na řízení vedené podle části páté občanského soudního řádu, jak učinil. Již cena stanovená znaleckým posudkem při zahájení řízení o vyvlastnění totiž musí odpovídat kritériím obvyklé ceny daného pozemku, jak je stanoveno v tomto judikátu Ústavního soudu. Evropský soud pro lidská práva v rozsudku ze dne 24. 3. 2022 ve věci č. 30262/13, *Pálka a ostatní proti České republice*, se pak vyjadřuje k aktuální právní úpravě náhrady škody za vyvlastnění uvedené v zákoně o vyvlastnění. Tímto rozhodnutím stěžovatel dokládá nesprávný postup osoby zúčastněné na řízení před zahájením vyvlastňovacího řízení a vyvlastňovacích úřadů, které ve své rozhodovací praxi ignorují příslušné nálezy Ústavního soudu a v rozporu se základními principy právního státu jim nepřikládají žádný význam. Rovněž krajský soud v tomto směru nesplnil svou povinnost, neboť se k námitce odmítl zabývat tím, zda a jakým způsobem osoba zúčastněná na řízení v pozici zástupce vyvlastnítele (státu) a oba vyvlastňovací úřady dodržují nálezy Ústavního soudu vykládající Úmluvu o ochraně lidských práv a základních svobod. Dále stěžovatel poukázal na veřejnou prezentaci stávajícího hejtmana Královéhradeckého kraje ze dne 1. 5. 2022, ve které vyjádřil potěšení nad vyvlastněním pozemků

stěžovatele a poděkoval právníkovi, který se tímto problémem na odboru dopravy žalovaného zabýval.

[36] S ohledem na skutečnost, že povinná fáze předcházející zahájení vyvlastňovacího řízení neproběhla řádně, neboť nebyla doložena kupní smlouva se znaleckým posudkem zabývajícím se obvyklou (tržní) cenou, kterou má vyvlastňovaný za svůj majetek získat náhradou, stěžovatel změnil navrhovaný petit kasační stížnosti tak, že požadoval, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu i obě rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů zrušil a současně řízení o vyvlastnění předmětného pozemku zastavil.

III. Posouzení kasační stížnosti

[37] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s § 109 odst. 3 a 4 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), podle nichž byl vázán rozsahem a důvody, jež stěžovatel uplatnil v kasační stížnosti. Přitom neshledal vady uvedené v § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Stěžovatel v kasační stížnosti neodkázal na žádný z důvodů pro její podání, nicméně z jejího obsahu je zřejmé, že tak učinil podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s.

[38] Podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.*

[39] Podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.*

[40] Podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. *kasační stížnost lze podat pouze z důvodu tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.*

[41] Stěžovatel považuje rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu prvního stupně za nicotné s ohledem na skutečnost, že není vlastníkem pozemku zapsaného na listu vlastnictví X. Za nicotné se považuje rozhodnutí, které trpí nejzávažnějšími, nejtěžšími a nezhojitelnými vadami, v důsledku čehož je nutné na něho hledět jako na neexistující, zdánlivé a nezakládající žádné právní následky. Takové rozhodnutí proto nemusí být respektováno a veřejnou mocí dokonce ani nesmí být vynucováno, přičemž jeho nicotnost nelze zhojit uplynutím času a může k ní být přihlídnuto kdykoliv z úřední povinnosti (srov. např. rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 5. 2008, č. j. 8 Afs 78/2006 - 74, a usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2013, č. j. 7 As 100/2010 - 65). Krajský soud se v napadeném rozsudku nejprve v obecné rovině zabýval výčtem a povahou důvodů nicotnosti rozhodnutí podle správního řádu a následně neshledal, že by některý z nich dopadal na případ označení vyvlastňovaného pozemku nesprávným listem vlastnictví, k němuž v posuzované věci došlo v důsledku přidělení jeho nového čísla po skončení původního vyvlastňovacího řízení, jež správní orgány obou stupňů nezaznamenaly. S tímto závěrem lze souhlasit, neboť chybné označení předmětného pozemku ve výroku prvoinstančního vyvlastňovacího rozhodnutí by způsobilo jeho nicotnost jen za situace, kdyby se jednalo o vadu, která by jej činila právně neuskutečnitelným ve smyslu § 77 odst. 1 věty druhé správního řádu. Muselo by se tedy jednat o takový správní akt, který by se v důsledku uvedení nesprávného údaje týkal právně neexistující

pokračování

nemovité věci a na základě něhož by byl objektivně neproveditelný zápis vlastnického práva do katastru nemovitostí. Jak však správně konstatoval krajský soud, údaj o čísle listu vlastnictví není závazný pro právní jednání týkající se nemovitostí vedených v katastru, a proto jej není v tomto směru zapotřebí (správně) uvádět. Podle § 51 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů, jsou totiž pro úkony činěné ve vztahu ke katastru nemovitostí závazné pouze údaje o parcelním čísle, geometrickém určení nemovitosti, názvu a geometrickém určení katastrálního území. Jimi byl předmětný pozemek v rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu prvního stupně správně identifikován, jedná se tak o právně existující nemovitost, a proto se jen kvůli chybnému uvedení nezávazného údaje o čísle listu vlastnictví nemůže jednat o nicotný správní akt. Odkaz stěžovatele na rozsudek ze dne 16. 12. 2000, sp. zn. 22 Cdo 61/99, není přílehlavý, neboť v něm Nejvyšší soud dovodil neplatnost darovací smlouvy kvůli omylu o parcelním čísle převáděných nemovitostí, který měl za následek nemožnost plnění z této smlouvy. Číslo listu vlastnictví přitom oproti parcelnímu čísle nebylo závazným údajem pro právní úkony týkající se nemovitostí vedených v katastru ani podle § 20 předchozího zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky (katastrální zákon). Krajský soud se sice k uvedenému judikátu nevyjádřil, avšak implicitně se s ním vyrovnal poukazem na nezávaznost údaje o čísle listu vlastnictví pro katastr nemovitostí, čímž od něho posuzovaný případ odlišil. Navíc správní soudy nemají povinnost reagovat na každou dílčí argumentaci a tu obsáhle vyvrátit. Jejich úkolem je vypořádat se s obsahem a smyslem žalobní argumentace (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 4. 2014, č. j. 7 As 126/2013 - 19). Podstatné je, aby se správní soud ve svém rozhodnutí věnoval všem stěžejním námitkám účastníka řízení, což může v některých případech konzumovat i vypořádání některých dílčích a souvisejících námitek (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 4. 2014, č. j. 7 Afs 85/2013 - 33). Z uvedených důvodů krajský soud správně nepřisvědčil žalobnímu bodu o nicotnosti prvoinstančního vyvlastňovacího rozhodnutí a tento svůj závěr v potřebném rozsahu odůvodnil.

[42] Dále se Nejvyšší správní soud zabýval kasačními námitkami o systémové podjatosti vyvlastňovacích úřadů obou stupňů a o individuální podjatosti jejich vyjmenovaných pracovníků.

[43] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 20. 11. 2012, č. j. 1 As 89/2010 - 119, publikovaném pod č. 2802/2013 Sb. NSS, dovodil, že rozhoduje-li úředník územního samosprávného celku ve věci, která se přímo nebo nepřímo týká tohoto celku, není bez dalšího vyloučen z rozhodování pro svoji systémovou podjatost, avšak je u něho dáno systémové riziko podjatosti, kvůli němuž je nutné otázku jeho případné podjatosti posuzovat se zvýšenou opatrností oproti jiným věcem, jež se zájmů územního samosprávného celku nikterak nedotýkají. Ustanovení § 14 odst. 1 správního řádu je proto v těchto případech nutné vykládat tak, že úřední osoba je vyloučena z projednávání a rozhodování věci, pokud je z její povahy či jiných okolností patrné podezření, že v důsledku svého zaměstnaneckého poměru k územnímu samosprávnému celku by mohl být její postoj k řízení ovlivněn i jinými než zákonnými hledisky. K pochybnostem o nepodjatosti přitom postačí i poměrně nízká míra podezření, neboť existence systémového rizika podjatosti je sama o sobě signálem ke zvýšené opatrnosti a podezřívavosti při posuzování důvodů pro vyloučení úřední osoby z úkonů ve věci. Může se jednat například o jevy v politické či mediální sféře, jež předcházejí příslušnému správnímu řízení či jej doprovázejí a naznačují zvýšený zájem na určitém výsledku řízení ze strany politických činitelů či vlivných osob, které mohou disponovat schopností působit na příslušnou úřední osobu prostřednictvím jejího zaměstnaneckého vztahu k územnímu samosprávnému celku. Takový zájem lze vysledovat třeba z různých mediálních vyjádření, předvolebních slibů, konkrétních investičních či jiných obchodních počínů, předchozích snah nasměrovat určité související rozhodovací procesy určitým způsobem, jakož i ze samotné povahy a podstaty

rozhodované věci, její kontroverznosti či politického významu a s tím spojených zájmů. Důvodem pro postup podle § 14 odst. 1 správního řádu bez dalšího budou podezření z nátlaku či snahy přímo ovlivnit rozhodování příslušné úřední osoby prostřednictvím jejího zaměstnaneckého vztahu. Na druhé straně signálem nadkritické míry systémového rizika podjatosti zpravidla nebude běžné, nekontroverzní a ve své podstatě nevýznamné dotčení zájmů územního samosprávného celku v důsledku rozhodnutí jeho orgánu.

[44] Z tohoto judikátu rozšířeného senátu, z na něho navazujícího rozsudku ze dne 30. 1. 2013, č. j. 1 As 89/2010 - 152, jakož i z dalších rozsudků ze dne 4. 7. 2019, č. j. 9 As 70/2019 - 34, a ze dne 10. 10. 2018, č. j. 6 As 75/2018 - 83, vycházel Nejvyšší správní soud v předchozím řízení o kasační stížnosti. V rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, přitom v okolnostech tehdy popsaných stěžovatelem, jež spočívaly v mediálním prohlášení bývalého ministra dopravy, vyjádření bývalého hejtmána, žádosti tehdejšího zástupce hejtmána tehdejšímu senátoru o pomoc s vykoupením pozemku a jeho následném prodeji vyvlastniteli za nižší cenu a podezření na existenci zákulisních vlivových struktur, neshledal pochybnosti o existenci systémové podjatosti obou vyvlastňovacích úřadů. V této souvislosti zdůraznil, že dlouhotrvající výstavba dálnice D11 sice představuje politicky citlivé a pro veřejnost významné téma, které přirozeně vyvolává politický a mediální zájem, avšak s takovým ohlasem se setkává mnoho záměrů, včetně liniových staveb. Proto nelze vyloučit, že k podobným stavebním záměrům se budou vyjadřovat osoby z regionální i vrcholné politiky, byť by tak měly činit nanejvýš opatrně, aby nevyvíjely tlak na rozhodovací orgány. V nyní souzené věci však z mediálních vyjádření ani z jiných skutečností nebylo možné dovést překročení kritické míry rizika systémové podjatosti, když navíc ani neexistoval žádný poznatek, že by se na nich podílel žalovaný či některá z jeho oprávněných úředních osob.

[45] V novém řízení o kasační stížnosti stěžovatel spatřuje systémovou podjatost vyvlastňovacích úřadů obou stupňů v existenci systému dvojích cen při vyvlastňování soukromých osob pro účely staveb silnic ve východních Čechách a v s tím související dohodě mezi osobou zúčastněnou na řízení, žalovaným, správním orgánem prvního stupně a třetími osobami týkající se výkupu půdy od vlastníků, kteří ji nebyli ochotni prodat za netržní cenu. Tyto stěžovatelem tvrzené skutečnosti se však týkají obsahu smluv o získání práv k pozemkům potřebným pro uskutečnění účelu vyvlastnění ve smyslu § 5 odst. 1 a § 23 odst. 2 písm. b) zákona o vyvlastnění, po jejichž uzavření nebylo vyvlastňovací řízení vůbec zahájeno nebo bylo zastaveno. Proto způsob sjednávání cen pozemků vykupovaných pro účely dálnice D11 a silnic na území bývalého Východočeského kraje nemá žádný vliv na výsledek vyvlastňovacího řízení, v němž se výše náhrady pro vyvlastňovaného stanoví na základě znaleckého posudku, jak vyplývá z § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění. Ani případná protiústavnost systému dvojích cen a dohoda mezi osobou zúčastněnou na řízení, oběma vyvlastňovacími úřady a třetími osobami při výkupu pozemků potřebných k uskutečnění účelu vyvlastnění mimo vyvlastňovací řízení tak nevyvolává žádné podezření, že postoje úředních osob rozhodujících v projednávané věci byly ovlivněny jinými než zákonnými hledisky. Ve skutečnosti uvedené stěžovatelem tak Nejvyšší správní soud neshledává žádné systémové riziko podjatosti úředních osob vyvlastňovacích úřadů obou stupňů, natožpak překročení jeho kritické míry. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2015, č. j. 7 As 202/2014 - 66, na nějž stěžovatel odkázal, byl učiněn závěr o systémové podjatosti zaměstnanců krajského úřadu ve věci vydání územního rozhodnutí o umístění stavby, nicméně se tak stalo z naprosto jiného než nyní stěžovatelem tvrzeného důvodu týkajícího se náhrady za vyvlastňovaný pozemek, a to konkrétně kvůli nesporné existenci dohody o partnerství a spolupráci uzavřené mezi žadatelem a krajem, v níž kraj zcela jasně deklaroval svou podporu předmětnému záměru. Krajský soud tedy nepochybil, když uvedenou námitku systémové podjatosti neshledal důvodnou a v tomto směru neprovedl žádné dokazování, byť tak učinil i z jiného důvodu, který nebyl zcela přílehlavý, neboť podle citované judikatury

pokračování

odlišnost vyvlastňovacích úřadů jako orgánů pověřených výkonem státní správy od obcí či krajů sama o sobě nevyklučuje riziko systémové podjatosti úředních osob, které jsou zaměstnanci těchto územně samosprávných celků.

[46] V rámci žalobní námitky o podjatosti obou vyvlastňovacích úřadů se krajský soud zmínil i o odkazu stěžovatele na věc vedenou pod sp. zn. 30 A 42/2021, se kterým se blíže nevypořádal. Nicméně toto opomenutí nemá žádný vliv na zákonnost jeho rozsudku, neboť údajné nezákonné ovlivnění termínu nařízení jednání vyvlastňovacího úřadu v jiné věci nemohlo být důvodem pro závěr o podjatosti pracovníků žalovaného či správního orgánu prvního stupně v posuzovaném případě. Dále krajský soud správně neshledal důvod pro jejich vyloučení z projednávání a rozhodování v posuzované věci ani ve stěžovatelově tvrzení, že vyvlastňovací úřad prvního stupně nařídil ústní jednání v době, kdy ještě nebylo pravomocně rozhodnuto Vrchním soudem v Praze o tom, zda uplatněný nárok na vydání bezdůvodného obohacení za neoprávněné užívání pozemku v souvislosti s geologickým průzkumem na stavbu dálnice D11 představuje součást vyvlastňovacího řízení a má o něm být rozhodnuto. Nevyčkání na rozhodnutí občanskoprávního soudu o této otázce a nařízení ústního jednání totiž nebylo v rozporu se zákonem, a jednalo se tak o možný postup v rámci vyvlastňovacího řízení, který sám o sobě nepředstavuje důvod pro vyloučení úředníků prvostupňového správního orgánu z projednávání a rozhodování v posuzované věci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 3. 2007, č. j. 8 As 28/2005 - 120). Ti byli přitom povinni se následným rozhodnutím Vrchního soudu v Praze řídit, což také učinili.

[47] Rovněž tak Nejvyšší správní soud neshledal podjatými oprávněné úřední osoby, které v této věci vydaly rozhodnutí vyvlastňovacího úřadu prvního stupně (R. W.) a žalovaného (Mgr. Bc. D. M.). Mezitímní rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 5. 2021, č. j. KUKHK-18688/MJ/2020-32, jímž bylo odňato a omezeno vlastnické právo stěžovatele a jeho manželky k několika dalším pozemkům kvůli realizaci stavby „I/33 Jaroměř-obchvat“, totiž bylo zasláno stručným e-mailem odeslaným dne 2. 6. 2021, který neobsahoval vůbec žádný komentář natož pokyn k využití tohoto rozhodnutí pro účely posuzovaného vyvlastňovacího řízení. Z žádných dalších skutečností obsažených ve správním spise či spise krajského soudu přitom nevyplývá, že by Mgr. Bc. D. M. zaslal úředníku podřízeného správního orgánu mezitímní rozhodnutí vydané v jiné věci za účelem ovlivnění výsledku této věci. Proto je nutné vycházet z toho, že uvedená písemnost byla zaslána R. W. jen na vědomí v rámci vzájemné informovanosti o správních rozhodnutích vydaných v souvislosti se záměrem na výstavbu úseku dálnice D11, o jejíž potřebě se správně zmínil krajský soud v napadeném rozsudku. Na tomto závěru nemůže nic změnit oslovení použité v uvedeném mailu „vážený pane kolego“, neboť se jedná o běžnou frázi, kterou často začíná korespondence mezi úředníky odlišných správních orgánů a jež sama o sobě nenasvědčuje snaze zasahovat do rozhodovací činnosti adresáta. Pokud oprávněná úřední osoba použila nějaký závěr citovaného mezitímního rozhodnutí pro účely prvoinstančního rozhodnutí vydaného v projednávané věci, jednalo se o v praxi obvyklý postup, v němž nelze spatřovat indicii o nepřipustném nátlaku ze strany úředníka nadřízeného správního orgánu, nýbrž výraz ztotožnění se s posouzením shodné otázky, která byla řešena i v jiném řízení. Proto ani pokud by požadavky kladené na úřední osoby rozhodující o vyvlastnění byly shodné jako u soudců, a bylo by tak možné vycházet ze stěžovatelem zmíněné judikatury týkající se důvodů pro podjatost soudců, nemohl by být učiněn závěr o vyloučení zmíněných úředníků z projednávání a rozhodování nyní posuzované věci jen na základě zaslání zmíněného mezitímního rozhodnutí. S ohledem na uvedené skutečnosti totiž tento postup sám o sobě nenasvědčí o tom, že mezi úředními osobami nadřízeného a podřízeného správního orgánu proběhla nepřipustná konzultace, jež by svědčila o jejich zájmu na výsledku posuzovaného

vyvlastňovacího řízení, pro něž by bylo možné pochybovat o jejich nepodjatosti ve smyslu § 14 odst. 1 správního řádu.

[48] Jako novou skutečnost svědčící o systémové podjatosti obou vyvlastňovacích úřadů, která nemohla být uplatněna v žalobním řízení, stěžovatel zmiňuje dopis bývalého ministra dopravy bývalé ministryni spravedlnosti, ve kterém se údajně prezentuje i jako zástupce osoby zúčastněné na řízení. Z přílohy připojené k doplnění kasační stížnosti však vyplývá, že se jedná o podnět k podání návrhu na zahájení kárného řízení proti stěžovateli jako soudci a místopředsedovi Vrchního soudu v Praze, který byl pod č. j. MD-40/2021-501/13 vyhotoven dne 24. 11. 2021, tedy až po vydání rozhodnutí žalovaného o odvolání ze dne 12. 10. 2021, č. j. KUKHK-34752/DS/2021-2 (Ma), a proto nemohl ovlivnit výsledek vyvlastňovacího řízení. Ani z jeho obsahu přitom nevyplývá, že by se o to předchozí ministr dopravy pokoušel ve vztahu k oprávněným úředním osobám obou správních orgánů někdy v minulosti, když v něm pouze poukazuje na obstrukční a šikanózní jednání stěžovatele, kterým zabraňuje v pokračování dvou významných staveb dopravní infrastruktury. Pokud stěžovatel v souvislosti s touto písemností předložil kupní smlouvy, jimiž dokládal výkup jiných vyvlastňovaných pozemků za tržní ceny jen u některých majitelů půdy, pak je nutné s ohledem na již zmíněné úvahy znovu konstatovat, že v této skutečnosti není možné v dané věci spatřovat žádné systémové riziko podjatosti úředních osob vyvlastňovacích úřadů obou stupňů.

[49] Také veřejná prezentace ze dne 1. 5. 2022, při níž současný hejtman Královéhradeckého kraje vyjádřil potěšení nad vyvlastněním pozemků stěžovatele a poděkoval právníkovi odboru dopravy žalovaného, který se touto problematikou zabýval, bylo učiněno po vydání žalobou napadeného rozhodnutí, a nemohlo mít žádný vliv na jeho výsledek, když ani z jeho obsahu nevyplývá, že by hejtman do průběhu posuzovaného vyvlastňovacího řízení jakkoliv zasahoval.

[50] Kasační námitky o systémové podjatosti správního orgánu prvního stupně a žalovaného ani o individuální podjatosti jejich vyjmenovaných oprávněných úředních osob tedy Nejvyšší správní soud neshledal důvodnými.

[51] Podle stěžovatele dále nebylo žalobou napadené rozhodnutí vydáno oprávněnou úřední osobou, neboť jej podepsal Mgr. Bc. D. M. z odboru dopravy a silničního hospodářství žalovaného, a nikoli úředník odboru stavebního, který by vykonával funkci stavebního a vyvlastňovacího úřadu. Ani s touto kasační námitkou se však nelze ztotožnit. Odvolacím vyvlastňovacím úřadem byl v dané věci krajský úřad, který podle § 67 odst. 1 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích, přezkoumává rozhodnutí vydaná orgány obce v řízení podle zvláštních zákonů, pokud není zákonem tato působnost svěřena zvláštnímu orgánu nebo zákon nestanoví jinak, což zákon o vyvlastnění neučinil. Nebylo tedy rozhodující, jakému konkrétnímu odboru byla v rámci organizačního uspořádání žalovaného svěřena agenda vyvlastňovacího řízení. Nicméně nelze zcela přisvědčit názoru krajského soudu, že vnitřní organizace a členění žalovaného nebyly rozhodující při vydání rozhodnutí o odvolání. Takto široká autonomie umožňující podepsat meritorní rozhodnutí kteroukoliv úřední osobou žalovaného neodpovídá ani závěru učiněnému v předchozím rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, v němž Nejvyšší správní soud až na základě organizačního řádu správního orgánu prvního stupně dovodil, že rozhodnutí jím vydané v původním řízení bylo podepsáno k tomu oprávněnou úřední osobou. Stěžovatel však netvrdil, že by Mgr. Bc. D. M. nemohl podle organizačního řádu žalovaného podepsat rozhodnutí o odvolání. Naopak sám připustil, že vyvlastňovací agenda byla v rozhodné době svěřena odboru dopravy a silničního hospodářství žalovaného, ve kterém uvedená úřední osoba působila. Takové organizační uspořádání přitom neodporuje žádnému zákonnému ustanovení a ani v prvním řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud nevyvodil právní názor o nutnosti vydání rozhodnutí úředníkem

pokračování

stavebního odboru vyvlastňovacího úřadu. Tento závěr byl totiž učiněn pouze ohledně konkrétního rozhodnutí, které bylo v souladu s tehdejšími organizačním řádem prvoinstančního správního orgánu podepsáno vedoucím jeho oddělení stavebního úřadu.

[52] Dále stěžovatel v kasační stížnosti namítl, že nebylo rozhodnuto o dalších náhradách za vyvlastnění, konkrétně za znalecký posudek, zastoupení advokátkou a zrušený přístup z veřejné komunikace ke zbytkovým pozemkům, které údajně vyplývají z přímé aplikace čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod bez nutnosti tyto nároky konstituovat v předpisech nižší právní síly a z judikatury Evropského soudu pro lidská práva a Soudního dvora Evropské unie. Výrok o náhradě za vyvlastnění podle § 24 odst. 4 zákona o vyvlastnění je však možné projednat pouze v občanském soudním řízení, jak vyplývá z § 28 odst. 1 věty druhé téhož zákona. Proto Nejvyšší správní soud, který nemá pravomoc tuto část výroku vyvlastňovacích úřadů řešit, nepovažuje za přípustné ani žádoucí zasahovat do rozhodovací činnosti civilních soudů a autoritativně řešit, zda součástí rozhodnutí vydaného ve vyvlastňovacím řízení mohou být i jiné výroky o náhradě za vyvlastnění než ty vyjmenované v ustanovení § 24 odst. 4 zákona o vyvlastnění, případně zda je možné podle jeho písmena d) přiznat vyvlastňovanému v rámci výroku o náhradě za vyvlastnění také náklady jím vynaložené na vyhotovení znaleckého posudku, který nebyl předložen v souladu se zněním § 20 odst. 1 téhož zákona. Uvedenou kasační námitkou se tedy Nejvyšší správní soud nezabýval s tím, že v ní obsažené právní otázky se budou řešit v případném občanskoprávním řízení, v jehož rámci může být náhrada za vyvlastnění stanovena v odlišné výši oproti rozhodnutí vyvlastňovacích úřadů, a to i z jiných než z těchto stěžovatelem zmíněných důvodů.

[53] Nejvyšší správní soud v předchozím rozsudku ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, dovodil aktivní legitimaci osoby zúčastněné na řízení k podání žádosti o vyvlastnění. S odkazem na další judikaturu a po rozboru rozhodných právních předpisů uvedl, že osoba zúčastněná na řízení nevystupuje ve vyvlastňovacím řízení jako organizační složka státu, nýbrž jako státní příspěvková organizace jednájící svým jménem, ovšem na účet státu. Dále zmínil, že stěžovatelem namítaný střet zájmů mezi osobou zúčastněnou na řízení a Českou republikou spočívající v údajné neshodě mezi nimi o tom, zda a které pozemky je nutné vyvlastnit a jakou náhradu poskytnout, nemá žádný vliv na závěr o postavení osoby zúčastněné na řízení jako vyvlastnítele. Jestliže tedy stěžovatel opětovně argumentuje nedostatkem aktivní legitimace osoby zúčastněné na řízení k podání žádosti o vyvlastnění pro její střet zájmů s Českou republikou z důvodů rovněž se týkajících způsobu vyvlastňování a oceňování dotčených pozemků, jedná se v tomto směru o nepřipustnou kasační námitku ve smyslu § 104 odst. 3 písm. a) s. ř. s., neboť tato otázka byla již vyřešena v předchozím řízení o kasační stížnosti. Navíc z hlediska postavení osoby zúčastněné na řízení jako vyvlastnítele je evidentně vždy rozhodná příslušná právní úprava, a nikoliv její postup před zahájením dotčeného řízení o vyvlastnění, jiných vyvlastňovacích řízení nebo jejich průběhu, i kdyby nebyl žádoucí či souladný se zákonem.

[54] Dále se Nejvyšší správní soud neztotožnil s kasační námitkou o nesplnění podmínek pro zahájení vyvlastňovacího řízení kvůli stěžovatelem tvrzeným vadám znaleckého posudku Ing. Alexandra Mikuláše ze dne 17. 10. 2014. Osoba zúčastněná na řízení jako vyvlastnitel totiž v souladu s § 18 odst. 3 písm. c) zákona o vyvlastnění k žádosti o zahájení vyvlastňovacího řízení připojila jako jednu z listin prokazující splnění podmínky vyvlastnění uvedené v § 5 téhož zákona tento znalecký posudek, na základě něhož byla vyvlastňovanému nabídnuta cena stanovená podle § 3b odst. 2 liniového zákona za získání potřebných práv k pozemku v rámci návrhu na uzavření příslušné smlouvy, kterou stěžovatel neakceptoval. Znalecký posudek sice neobsahoval znaleckou doložku, avšak jednalo se jen o formální pochybení, které nemuselo být napraveno v řízení před krajským soudem. Tento nedostatek znaleckého posudku

Ing. Mikuláše stejně jako jeho další vady tvrzené stěžovatelem (nedostatečné vzdělání znalce, jeho střet zájmů, závislost na osobě zúčastněné na řízení a porušení znaleckého slibu), i kdyby k nim skutečně došlo, totiž nemohly mít žádný vliv na stanovení výše náhrady za vyvlastnění v částce 30.190 Kč, která byla určena v souladu s § 20 odst. 1 zákona o vyvlastnění na základě znaleckého posudku Ing. Stanislava Čermáka ze dne 20. 9. 2019 opatřeného správním orgánem prvního stupně v průběhu řízení o vyvlastnění. Krajský soud tak nepochybil, ani když neprovedl dokazování za účelem prověření tvrzení stěžovatele vztahujících se ke znaleckému posudku Ing. Mikuláše, neboť jeho závěry neměly žádný vliv na výši náhrady pro vyvlastňovaného. Ostatně o jejich oprávněnosti nesvědčí ani to, že předmětný pozemek byl tímto znalcem oceněn částkou 18.580 Kč, která s ohledem na cenový vývoj přibližně odpovídá částce 30.190 Kč stanovené znalcem Ing. Čermákem jako cenu vyvlastňovaného pozemku, jak správně uvedl krajský soud. Rovněž nelze přisvědčit stěžovateli, že pro účely zahájení tohoto vyvlastňovacího řízení neměl být předložen znalecký posudek Ing. Mikuláše, nýbrž mělo být vycházeno z dohody uzavřené v roce 2009 předcházející prvnímu řízení o vyvlastnění. Posuzované vyvlastňovací řízení totiž bylo zahájeno k žádosti osoby zúčastněné na řízení dne 14. 6. 2016, a proto k ní mohly být připojeny jen listiny, které prokazovaly neúspěšnou snahu osoby zúčastněné na řízení uzavřít smlouvu o získání práv k dotyčnému pozemku potřebných pro uskutečnění účelu vyvlastnění za cenu stanovenou v tehdy aktuálním znaleckém posudku Ing. Mikuláše ve lhůtě alespoň 90 dnů od doručení příslušného návrhu, jak vyplývá ze znění § 5 odst. 1 a odst. 2 písm. a) zákona o vyvlastnění. Navíc uvedená námitka stěžovatele se vztahuje výhradně k výroku o náhradě za vyvlastnění podle § 24 odst. 4 téhož zákona, který se projednává v občanském soudním řízení, jak již bylo zmíněno. Jen v něm se lze proto případně zabývat nejnovější judikaturou Ústavního soudu a Evropského soudu pro lidská práva, na níž v tomto směru stěžovatel odkázal v průběhu řízení o kasační stížnosti.

[55] Krajský soud se v napadeném rozsudku náležitě zabýval i splněním podmínky nezbytnosti vyvlastnění předmětného pozemku. Zdůraznil, že vyvlastňovací úřad prvního stupně si v dalším řízení v intencích závazného právního názoru vysloveného ve zrušujícím rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, opatřil smlouvy uzavřené mezi osobou zúčastněnou na řízení a společností PRAGOPROJEKT, a.s. za účelem zjištění, zda neexistuje variantní řešení stavby dálnice D11 1107 nevyžadující vyvlastnění stěžovatelova pozemku. Záměrem smlouvy č. 02PB-000089 ze dne 17. 5. 2018 a s ní souvisejících příloh však nebyla změna předmětné stavby ani její vymístění z vyvlastňovaného pozemku stěžovatele a v tomto směru nedošlo k jakémukoli pokusu. Smlouva č. 02PB-000283 ze dne 17. 10. 2019 a související výstup, který je jejím výsledkem, se pak týkaly tří variant napojení stavby dálnice D11 1107 na silnici I/37. V případě variant I. a II. by se však jednalo pouze o dočasná řešení, která by v dlouhodobém horizontu nebyla z dopravního hlediska použitelná a odporovala by příslušným technickým normám. Varianta III. jako jediná prověřila alternativu definitivního řešení předmětné stavby bez vyvlastnění stěžovatelova pozemku, které by však bylo finančně náročnější, vyžadovalo by větší trvalý zábor zemědělských pozemků i zásah do krajiny, bylo by jím dotčeno nemalé množství dalších vlastníků půdy, došlo by jím k oddálení realizace stavby, i tak by znamenalo určité dotčení pozemku stěžovatele a snížilo by komfort nájezdu na okružní křižovatku ze silnice I/37 v obou směrech. Obsah uvedených smluv a dalších listin k nim se vztahujících tedy zcela jednoznačně svědčí o potřebnosti vyvlastnění předmětného pozemku stěžovatele, který v kasační stížnosti proti tomuto závěru vyvlastňovacích úřadů obou stupňů a krajského soudu nic nenamítal. V ní jen brojí vůči jejich závěru o neexistenci další varianty, která má vyplývat z prohlášení tehdejšího ministra dopravy z ledna 2018, podle něhož nebude stěžovatelův pozemek z hlediska předmětné stavby potřeba. S tímto posouzením se však lze ztotožnit, neboť se evidentně jednalo o politickou proklamaci bývalého člena vlády, jež reagovala na tehdejší průtahy při realizaci záměru stavby dálnice D11 v důsledku prodlužování

pokračování

posuzovaného vyvlastňovacího řízení, které vedly k úvahám o alternativách nezasahujících do stěžovatelova pozemku. Ty následně byly zpracovány v technické studii č. zak. 19-327-4 z února 2020, která byla již zmíněným výstupem ke smlouvě č. 02PB-000283. V nich řešené tři varianty však svědčí o splnění podmínky nezbytnosti vyvlastnění stěžovatelova pozemku, jak již bylo konstatováno. Jelikož toto alternativní řešení předmětné stavby bylo zpracováno až dva roky po prohlášení tehdejšího ministra dopravy, je zřejmé, že zde již nadále nemohla existovat nějaká další varianta, na základě níž by bylo možné se vyhnout vyvlastnění pozemku stěžovatele. Pokud by existovala nějaká jiná alternativa se stavební dokumentací opatřenou ještě před inkriminovaným prohlášením bývalého člena vlády z ledna 2018, čemuž však nic nenasvědčuje, je zřejmé, že by již ve světle zmíněné pozdější studie vyhotovené v únoru 2020 nemohla obstát. Za této situace nebylo nutné ani při zohlednění příslušné judikatury civilních soudů řešit povahu prohlášení tehdejšího ministra dopravy, neboť bylo nepochybné, že nemohlo nikterak zpochybnit nezbytnost vyvlastnění předmětného pozemku. Proto krajský soud nepochybil, když v žalobním řízení neprovedl výslech této osoby ani neučinil žádné úkony směřující k opatření údajně existující stavební dokumentace vztahující se k jeho prohlášení. Ani stěžovatelem tvrzené pokračování v zatěžování pozemků získaných osobou zúčastněnou na řízení nezákonně vedenou exekucí nemůže svědčit o nepotřebnosti pozemku stěžovatele pro realizaci předmětné stavby, neboť jeho nezbytnost byla v novém řízení o vyvlastnění prokázána nade všechnu pochybnost, a to především na základě technické studie č. zak. 19-327-4, která všechna variantní řešení vyhodnotila jako nevyhovující pro uskutečnění účelu vyvlastnění, jak již bylo zmíněno. Ani kasační námitce o neprokázání potřeby vyvlastnění předmětného pozemku tedy Nejvyšší správní soud nepřiznal důvodnost.

[56] K stěžovatelovu návrhu na přerušování řízení a předložení věci Ústavnímu soudu za účelem zrušení dvojkolejnosti rozhodování soudů o vyvlastnění Nejvyšší správní soud pouze odkazuje na rozsudek ze dne 8. 10. 2020, č. j. 6 As 171/2020 - 66, vydaný v předchozím řízení o kasační stížnosti, v němž tento návrh nebyl akceptován kvůli ústavnosti příslušné právní úpravy a jejího souladu s Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a judikaturou Evropského soudu pro lidská práva. Ani v novém řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud neshledává žádný důvod pro takový postup.

[57] Lze shrnout, že krajský soud posoudil všechny právní otázky správně, jeho rozsudek je zákonný i přezkoumatelný a ve vyvlastňovacím ani žalobním řízení nebyly zjištěny vady, jež by měly za následek nezákonnost v nich vydaných rozhodnutí. Důvody kasační stížnosti uvedené v § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. tedy nebyly naplněny.

IV. Závěr a náklady řízení

[58] S ohledem na všechny shora uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl. Současně podle § 60 odst. 1 věty první a § 120 s. ř. s. nepřiznal žádnému z účastníků právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatel v něm neměl úspěch a žalovanému v něm nevznikly žádné náklady přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Osoba zúčastněná na řízení má v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. právo na náhradu jen těch nákladů, které jí vznikly v souvislosti s plněním povinností, které jí soud uložil. Z důvodů zvláštního zřetele hodných jí může soud na návrh přiznat právo na náhradu dalších nákladů řízení. Taková situace ovšem v dané věci nenastala. Proto Nejvyšší správní soud rozhodl o tom, že ani osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. června 2022

JUDr. Jiří Palla
předseda senátu